

MLADO JUTRO

št. 17. 12

V Ljubljani, dne 5. maja 1940

Leto XI.

„Boris Debeli“ užene Gusarje POVEST S SLIKAMI

V sobi št. 12 dijaškega doma »Ob jezeru« je bilo glasno in živahno. »Neustrašna četvorica« — po domače Vaclav, Igor, Tomislav, Marko — je zbrovala in se posvetovala o načrtu popoldanskega pohoda. Najzgovornejši je bil že ves čas Vaclav, ki je kazal največ podjetnosti. V vnemi zagovora svojega načrta se je vsedel na naslonjalo naslanjača, pri čemer se je z nogami uprl v blazino sedeža. »Možje sobe št. 12«, je vneseno zaključil svoj

zagovor, »velja torej, da bomo popoldne zaveslali z našim čolnom do Zgornjega jezera, kjer bomo pristali ob Rajskem otoku; tam se bomo tudi kopali. Čoln je že pripravljen, tudi jedača že čaka. Včeraj zvečer sem dobil od doma zalogo svinjine.«

Živahno pritrdjevanje je nagradilo obljubljaljočega govornika; ob največjem kriku pa so se nenadoma odprla vrata in na pragu se je pokazal »Boris Debeli«, najobsežnejši, a ne najpametnejši v dijaškem domu. »Kaj?« je zabrundal z lačnimi očmi, »tukaj se

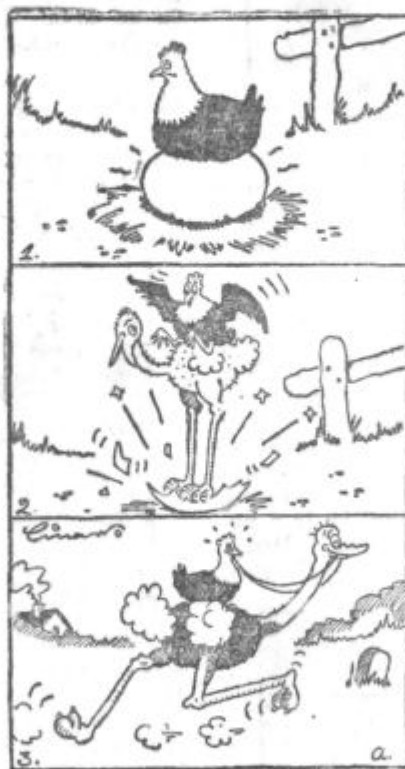
dite in tako brezskrbno govorite o jedači in svinjini?« — »Ven, hitro ven, debelinko!« ga je nahrulil Vaclav in poskočil s svojega sedeža, »glej, da se čimprej znajdeš spet pri svojih tovariših na drugem koncu hodnika! Kaj sploh iščeš pri nas?« — »Pusti ga vendar!« se je zavzel zanj Tomislav; »ubozec vendar ne more drugače. Mu je že v krvi tako. Prepričan sem, da bi se naš »Boris Debeli«, če bi kdo uro daleč od tod govoril o jedači, takoj pojavil tam in vprašal, kaj počne.«

Robert Debeli se je čutil očitno zelo počaščenega, kajti potegnil je iz žepa žepni robec in leseno kroglo, otepala nekaj trenutkov v zadregi z rokami okoli sebe in dejal: »Pazite, videli boste nekaj novega! Pravkar sem se naučil težke zabavne umetnije. Rad vam jo pokažem pod pogojem, da me povabite na svoj popoldanski izlet.« V drugačnih razmerah bi se »Neustrašna četvorica« nedvomno ne protivila prisostvovati kratki predstavi Borisa Debelega. Boris je namreč vedno oč-

toval največje zanimanje za razne igralske trike pa si je pridobil že precej spretnosti in potrebnega čredja, tako da je bilo prav zabavno gledati njegova prepričljiva izvajanja; danes jim pa njegova ponudba nikakor ni bila všeč: saj bi jim ta prosluli požeruh pred nosom vse pojedel, če bi ga vzeli s seboj. Kot na povelje so planili k njemu, ga pograbil za noge in roke in ga pahnili kljub njegovemu kričavemu odporu skozi vrata.

(Dalje prihodnjič)

ZA NAŠE NAJMLAJŠE

**Kaj vse se lahko zgodi,
če putka nojevo jajce vali**

Sreča in razum

Bogataš je našel Raztrganca. Pripejal ga je v lepo hišo pred cesarskim dvorom.

Mladenič je bil lep, ko pa so ga oblekli v dragocena oblačila, je postal še lepši. Kdorkoli je šel mimo, vsakdo se je ustavil in ga gledal.

Iz dvora ga je videla tudi cesarska hči. Ugajal ji je. Hotela se je poročiti z njim. Nenehoma je mislila nanj. Na-

stem hipu pa se je vrnil mladeničev razum in rekel sreči:

»Kako je, posestrima?«

»Slabo! Glej, zdajle bo mladenič izgubil življenje!«

»Ne bo ga izgubil, ne! Ne boj se!« je rekel razum. — »Hotel sem ti le pokazati, kako daleč lahko prideš brez mene. Zdaj sem spet tu in vse se bo uredilo!«

zadnje je oče privolil in cesarjeva hči se je poročila z lepim mladeničem.

Toda cesarjev zet ni izpregovoril niti besedice s svojo ženo. Ves dan je sedel v kotu sobane in ni dvignil pogleda do cesarjeve hčere. Nekega dne pa je vstal, jo trikrat udaril po licu in spet sedel.

Cesarjeva hči je jokaje zbežala k očetu in mu rekla:

»Očka, spodi tegale norca, ali pa se bom pogubila! Ni dovolj, da ves dan molči, zdaj je še roko dvignil name! Trikrat me je udaril po licu!«

Cesar se je razjezil. Zapovedal je mladeniču odsekati glavo.

Krvnik ga je odpeljal iz sobane in dvignil roko, da bi ga pogubil. V ti-

Mladenič je zaustavil krvnikovo roko in izpregovoril:

»Še dve besedici hočem povedati cesarju!«

Krvnik je sporočil to cesarju in cesar je poklical mladeniča k sebi. Pri njem je bila tudi cesarjeva hči.

»Na, mladenič, kaj si le izpregovoril?« je vprašal cesar.

»Izpregovoril sem, častiti cesar«, je odvrnil mladenič. »Preden umrem, bi ti rad povedal, čemu sem tako dolgo molčal in čemu sem udaril tvojo hčer.«

»Govoril!«

»Molčal in pobešal sem glavo zato, ker sem hotel izkazati čast cesarjevemu rodu. Prvič sem udaril tvojo hčer, ker ni razumela, zakaj sem molčal.

drugič in tretjič pa sem jo udaril zaradi tega, ker ni marala ubogati očeta in se je omožila s človekom, ki ni zanjo.«

»Si zame, si!« je zaklicala cesarjeva hči in se mu vrgla okrog vratu. »Očka, odpusti mi!«

Cesar se je zasmejal in odpustil mladeniču.

Mladenič pa je postal tako moder, da mu je zapustil cesar ob svoji smrti celo svoje cesarstvo.

...in mladi car in carica sta srečno zavladata.

(Iz bolg. prev. K. Špur — St. Atanasov)

O mali Sonji

Hladno jutro...

Predmestna ulica je bila še vsa v senci, le strehe njenih hiš so se bleščale. Kmalu se je pa razlila naokoli svetloba — rumena in žareča. Razlivala se je navzdol v širokih plasteh — glej — vzplamtela so okna.

Od daleč se je čulo zamolklo bučanje strojev iz tovarne, nagli udarci ob zvonečo kovino, monotoni klici delavcev in zidarjev — to je bilo življenje „predmestne ulice.

Na levi je stal visoka, siva hiša. Ob njej prašno dvorišče, polno skladovnic drv in desk. Včasih so prišli na dvorišče težki, visoko naloženi vozovi; počasi, mirno so prihajali in ravno tako tudi odhajali. Drugače je pa bilo na dvorišču mirno in tiho.

Gori v podstrešju sive hiše je stanoval s svojo ženo in hčerko Sonjo delavec iz tovarne. Zaslužil je dobro, da bi lahko vsi trije lepo živeli — a, kaj, ko je bil pijanec.

Kadar se je napil in je bil ob ves denar, ki ga je zaslužil med tednom, si je dejal: »Ne smem več tako dalje!« Ko pa je prišel spet drugi teden in je dobil denar, je šel iz tovarne proti domu mimo prve, druge, tretje gostilne... Toda do doma je bilo mnogo gostiln in delavca je vselej premagala skušnjava. Napil se je in prišel domov pijan.

In doma? Doma je pretepal ženo in ubogo malo Sonjo.

Zato je bila Sonja vedno žalostna. Ves dan je molče slonela ob oknu, s katerega je videla nad streho ozko progno neba. Le včasih je posijalo sonce, a je takoj izginilo, zakaj ta kraj je bil neprijazen. Tudi Sonja je to vedela...

In potem je bilo še nekaj. Sonja je bila skoraj vedno lačna, ker oče ni prinesel domov skoraj nič denarja.

Zato je Sonia vedno bolj hiral, nje-na drobna ličeca so bila vedno bolj upadla in vedno bolj bleda. Ravno tako je bilo z materjo, tudi ona je vedno bolj slabela.

A oče? On je pa vedno bolj pil, prihajal je pogosteje domov pijan in še česteje je pretepal ženo in malo Sonjo. Življenje je teklo dalje...

Na ulici se ni nič spremenilo. Še se

je čulo od daleč bučanje strojev iz tovarne, udarce ob zvonečo kovino in monotone klice delavcev.

Na dvorišču pod oknom male Sonje so še vedno prihajali in odhajali počasi vozovi. Le danes je prišel med njimi še neki drugi voz. Kakšen voz?

Prišel je črn, mrtvaški voz...

Kdo je vendar umrl? — Umrila je mala Sonka...

Ležala je v podstrešni sobici na borjni postelji. Okno je bilo odprto in skozi je prisijalo sonce — sonce, ki ga je Sonja tako ljubila. Zadnjič ji je obsijalo drobna ličeca, kot bi se hotelo posloviti od nje.

Sonjin obrazek je bil še bledejši, oči so bile le na pol zaprte in ustnice so se rahlo smehljale...

Sonja, kaj si našla novo življenje, novo pot?

Popoldne so položili njeno malo krsto v mrtvaški voz in v imenu vseh sorodnikov in znancev je šla za pogrebom le njena — mati.

Oče — on je pa sedel v sobi pijan za mizo in jokal. Kajti danes se je napil od žalosti.

Skrj Janko, dijak:

Izseljenci

Srečal sem množico ljudi, kateri se je videlo na obrazih, da mnogo trpi. Slutil sem, kam se je napotila! Domovino bo najbrže zapustila. Med njimi sem gledal dekleta, možé, hodil sem dalje med njimi in videl starce, otroke, žené!

Vprašal sem fanta:

»Čemu ste se zbrali?«

»Doma ne vzdržimo več, izseljenci smo postali.

Potovali bomo v Ameriko,

tja v dežele neznane,

tja mnogo ljudi naših je šlo, delat, potit se na širne poljane.

V tujini se bomo trudili

a Bog ve, če se bomo vrnili?«

Pri teh besedah sem vzdrltel.

Res je! Majhna je domovina,

a v meni ne bo izgubila svojega sina.

JUTROVČKI!

PIŠEJO ...

Dragi stric Matie! Sklenila sem, da se udeležim tvojega novega natečaja. Napisala sem Ti pet lepih slovenskih pregovorov, katere mi je povedala stara mama.

Bogastvo iz odrtije se nenadoma razbije. Dobro je, dokler mož vino nosi, a nápak, kadar vino moža. Kdor noče spoznati brata za brata, bo moral tujca spoznati za gospodarja. Kadar stari hrast pade, zruši dostikrat mlade. Tam, kjer glad mori lenuha, najde pridni dosti kruha.

Dragica Podgornik, dijakinja Rodica, pošta Domžale.

Dragi stric Matie! Sklenila sem, da Ti napišem pet pregovorov.

Kjer srce k srcu govori, tam ni prevare, ni laži. Kar človek mlade dni zamudi, ne popravi vse žive dni. Kdor sam sebe povišuje, prazno glavo oznanjuje. Sreča iz takega kraja beži, ki v njem poštenja potrebnega ni. Kdor dolgo leži, kosilo od njega beži.

Upam, da ne bo moje pismo romalo v Tvoj požrešni koš. Zelo bi me veselilo, če bi objavil moje pisemce v »Mladem Jutru«, ki ga zelo rada čitam. Zdravo, stric Matie!

Mercedes Bernard, učenka

IV. razr. osn. šole v Novem mestu.

Dragi stric Matie! Danes se Ti prvič oglašam. V »Mladem Jutru« sem brala, da naj vsak izmed Jutrovčkov napiše pet lepih slovenskih pregovorov. Zato sem se tudi jaz udeležila tega natečaja. To je tvoje, kar si daš z delom vztrajnega poštenja, dobro vsaj ime imaš sredi ljutega življenja. Rano začne žgati, komur je kopriva mati. Lepota sveta je nedolžnost srca. Vsaka živalca ljubi zlato svobodo. Pijanec se ne preobrne, dokler se v jano ne zvrne. Prosim Te, ne zavriži mojega pisanja. Lepo Te pozdravlja

Vida Stancer, učenka

II. razr. osn. šole v Loki pri Žušnu

Dragi stric Matie! Sedaj sem tudi jaz stopil v krog tvojih Jutrovčkov. Prvič se oglašam v tvojem kotičku. Mislim, da moje pismo ne bo romalo v požrešni koš.

Napišem ti pet slovenskih pregovorov: Kjer glad mori lenuha, tam pridni najde dosti kruha. Ne živimo zato, da jemo, jemo zato, da živimo. Ni ladje, ki bi se ne zibala in ni človeka, ki bi se ne varal. Ena lastovica ne stori pomladi. Sonce ne sije tako lepo, kakor materino oko. Prav lepe pozdrave ti pošilja

Ogrcove Mihael, učenec 8. razr. II. ladske šole v Celju.

Dragi stric Matie! Prvič se oglašam v tvojem kotičku. Tudi jaz hočem potkusiti svojo srečo, zato ti napišem nekaj slovenskih pregovorov: Laž ima kratke noge. Poln lonec rad vzkipi. Ena lastovka ne stori pomladi. Dokler lipa cvete, ji ne manjka čebel. Brez muke ni moke. Vsaka ptica rada tja leti, kjer se je izvalila. Prav lepo te pozdravlja

Kit Dušan, uč. II. e razr. III. drž. real. gimn. v Ljubljani, Detelova 3.

Dragi stric Matie! Danes se ti prvič oglašam v tvojem kotičku s pričakovanjem, da ne bo romalo moje pismo v koš. Vsako nedeljo prav težko pričakujem »Mladost Jutra«, ki ga z zanimanjem prebiram. Izbrala sem ti 5 lepih slovenskih pregovorov: Kdor na svojega brata v sili pozabi, ne zasluži, da se mu »brat« pravi. Kdor se hoče v starosti greti, mora v mladosti za toplo peč skrbeti. Kdor dolgo leži, kosilo od njega beži. Komur žito ne zori na njivi, ne skrbe ga nič oblaki sivi. Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.

Lepo te pozdravlja

Dojene Zlata, uč. 5. razr. v Dobovi pri Brezicah.

Dragi stric Matie! Prvič se oglašam v »Mladem Jutru«, čeprav ga z veseljem prebiram že od prvega razreda osnovne šole. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti. Boljša je domača gruda, ko na tujem zlata ruda. Kdor noče spoznati brata za brata, bo moral spoznati tujca za gospodarja. Kdor se na tujo pomoč zanaša, v situ vođo prenaša. Lenoba je vseh grdob grdoba. Boljše je zelje v miru, kot pečenka v prepiru.

Zdravo, dragi stric Matie!

Lea Arb, uč. II. razr. mešč. šole Ljubljana-Vič, Predjamska ul. 5.

Dragi stric Matie! Udeležujoč se tega natečaja, ti pošljem pet lepih, pa tudi resničnih slovenskih pregovorov: Kadar lipa cvete, ima vedno dovolj čebel. Kdor ne spozna svojega brata za brata, tega bijejo tuja vrata. Kadar prosi, zlata usta nosi, ko vrača, hrbet obrača. Kdor visoko leta, nizko pade. Rane rože hitro poveno. Te pozdravlja

Žiger Viktor, dijak II. b drž. real. gimn. v Mariboru.

Dragi stric Matie! Odkar si nam dal novi natečaj, prebram knjige, se matram in res z vsó vnmemo stikam za pregovori-ker pravi pregovor: Kdor pod orehovo senco leži, oreha ne dobi! Dobél sem pregovore, se ojunačil in napisal pisemce, ker stoji za to tudi pregovor: Beseda ni konj. Malokdaj ti pošem, a pisal ti bom večkrat, če me uvrstiš med tistih deset najboljših in mi pošlješ kako knjigo, saj pravi pregovor: Če dar še tako majhen ti re-vežu podaš, obline so obresti, ki jih po

njem imaš! Mislim, da boš uslišal mojo željo, a to ne z obljubo, ker sem se spomnil pregovora: Obljuba dela dolg. Ne upam preveč napisati, ker mi je prišel na misel pregovor: Beseda izrečena ne vrne se nobena!. Te pozdravlja

Lenasi Janez, dijak I. b. r. III. drž. real. gimn. v Ljubljani. Črnuče III. p. Ježica, pri Ljubljani.

Dragi stric Matie! Prečital sem tvoj novi natečaj, kateri me je zelo razveselil. Sicer nisem, da ti izpolnim tvojo željo. Zato sem ti napisal pet pregovorov. Upam, da se jih boš zelo razveselil. Kdor domovine ne pozna, jo ljubiti ne zna. Kakršen oče, takšen sin. Kdor sam sebe povišuje, prazno glavo oznanjuje. Koder sonce teče, tam se kruh peče. Kdor hoče iti na Dunaj, mora pustiti trebuh zunaj.

Prisrčno te pozdravlja

Primožič Janko, uč. VI. a. razr. osn. šole v Litiji.

Dragi stric Matie! Dolgo časa že vestno prebiram »Mlado Jutro«. Zato sem se tudi ohrabrila, da ti napišem nekaj pregovorov, ki so mi najbolj všeči: Pridnost več velja, kakor kup zlata. Brez dela ni jela. Kdor ne spoštuje starejših ljudi, ta vreden nič ni. Ljubo doma, kdor ga ima. Boljša je gruda domače zemlje, kakor na tujem zlate gore. Lepe pozdrave ti pošilja

Jež Olga, uč. IV. razr. osn. šole, Trbovlje I., Loke 261.

Dragi stric Matie! Že dolgo je, odkar se nisem oglašila, pa me je zadnji natečaj prebudil in navdušil, da tudi jaz napišem kakšen pregovor, še posebno zaradi tega, ker se naši tako lepi slovenski pregovori že skoraj pozabljajo. Prazen glas visoko glavo dviga. Brez muke ni moke. Kdor ni z majhnim zadovoljen, ni tudi velikega vreden. Nehvaležnost je plačilo sveta. Potrpljenje — božja mast; toda slišala sem, da je po navadi revež, kdor se z njo maže. Dosti pozdravov ti pošilja tvoj zvesti »Jutrovček«

Vida Čok, uč. III. r. osnovne šole Beograd, Koste Jovanovića 17.

Dragi stric Matie! Danes se prvič oglašam v tvojem koticu. Odločila sem se, da ti napišem nekoliko vrstic v tvojem novem natečaju, ki si ga objavil. Molčanje je najboljši odgovor, Lena mladost — lačna starost. Ljudi moraš soditi po delih, ne po besedah. Denar se lahko povrne, dobro ime nikoli. Pod cvetočim grmom se večkrat skriva strupen gad. Lepo te pozdravlja

Poljak Ivica, dijakinja Ljubljana, Privoz 13.

Dragi stric Matie! Zelo me je razveselil tvoj novi natečaj. Takoj sem se odločila, da ti pošljem nekaj pregovorov. Počasi se daleč pride. Kdor se na tujo pomoč zanaša, v situ vočo prenaša. Vsak berac svoje malho hvali. Večkrat so iz šale nesreče že nastale. Vse kar tebi dobro de, drugim naj želi srce. Veliko grmenja, malo dežja. Te prav lepo pozdravlja, kakor vse Jutrovčke

Angela Zupan, učenka IV. razreda, Sv. Katarina nad Trbovljami.

Dragi stric Matie! Po dolgem času se zopet oglašam med Jutrovčki. Pošiljam ti pet slovenskih pregovorov. Boj se hudega jezika, huje kakor kača pika. Kdor sam sebe povišuje, prazno glavo oznanjuje. Hudoben je vsak, ki druge umiva, sam svoje grdobe pa sebi prikriva. Sreča iz takega kraja beži, ki v njem poštenja potrebnega ni. Kdor košček kruha zametuje, drobtine večkrat potrebuje. Ako ti uga-ja, bom prav vesela, če jih objaviš.

Lepo te pozdravlja

Šegovič Vera, uč. IV. razr. osn. š., Kleče 36, p. Ježica pri Ljubljani.

Listnica uredništva

Uganke in križanke iz zadnjih števil^{IK} so pravilno rešili: Frelj Majda, uč. IV. razr. v št. Rupertu na Dolenskem, Mimi Mulej, učenka v Mengšu, Stefan Kovačec, dijak II. drž. real. gimn. v Notranjih goricah, Živa Baraga, učenka pri Uršulinah v Ljubljani, Gorenc Maruša, dijakinja v Ljubljani, Drago Jereb, dijak v št. Vidu nad Ljubljano.

★

B. J., dijak: Tvoje pesem objavim. Sam praviš, da ni izmed najboljših, vsekako pa je vredna, da zagleda v našem mladinskem listu bel dan. Morda pošlješ o priliki še kaj?

★

V. I., dijak: Križanka »Metulje« je odlična, vendar je ne moremo uporabiti za tisk. Lik nariši s tušem na risalni papir in ga označi s številkami, črk pa ne smeš napisati v križanko, temveč moraš rešitev napisati na poseben papir. Pričaku-

jemo tvojo pošiljko in te prisrčno pozdravljamo!

★

A. K., dijakinja: Radi bi objavili prispevek o Mileni, ki je hodila v kočevsko šolo, pa ga zaradi cenzure na žalost ne smemo. Zgodbo o Milančku priobčimo o prvi priliki. Ne smeš postajati nestrpna, kajti zvrhani kupi rokopisov čakajo pregleda in objave; čeprav uvrstimo v vsako številko vsaj po nekaj dijaških prispevkov, se vendar zaloga le počasi krči.

★

Ikān: Zgodba o konjski zvestobi je zanimiva in dobro napisana, toda konec je neverjeten. Kako more konj objeti človeka in ga nesti? Slon s svojim rilcem bi kaj takega lažje opravil. Predelaj konec in nam pošlji popravljeni prispevek. Z dobro voljo boš že našel dovolj močno zaključno poanto, ne da bi se ti bilo treba prebujno zatekati k domišljiji!

★

L. R., dijak: Tvoje pismo smo prejeli; poslali smo ti 6. in 14. številko našega lista, kjer najdeš obširne razprave o povečavanju in proficiranju. V 6. številki najdeš pregleden načrt; z marljivostjo in spretnostjo ti bo delo gotovo uspelo. Če potrebuješ še kakšnega nasveta, se kar odglas!

★

D. H., dijak: Prispevek, ki si nam ga poslal, ni slab in ga čim prej objavimo. Skušaj biti kar moči izviren! Zgodba o Boštjanu je v obliki šaljive anekdote znana v najširših krogih. Pozdravljen!

Božič Jože, dijak:

Slutnja

Po tratih in livadah
sence se pode,
po nebu trudno
oblaki se love.

Zaspano gleda luna,
skriva svoj obraz;
veter se lovi v drevesa
in ječi na glas.

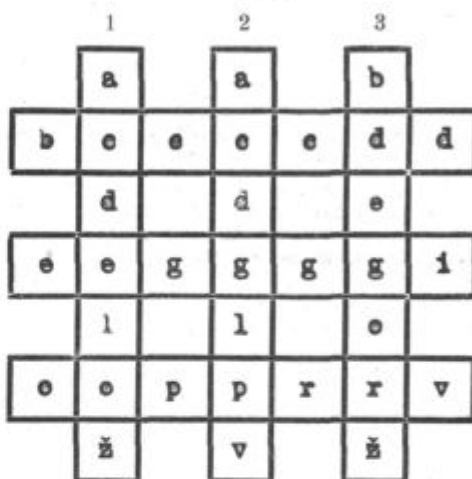
V tej tihi noči
nekdo sam po polju gre,
kdo je to, ki v nepokoju
lajša žalostno srce?

Pride bliže,
vidim mu v obraz;
kdo je to, se vprašam
na ves glas?

Oh, saj to je slutnja.
ki tako se ji mudi.
že je mimo,
nemo v dalj hiti.

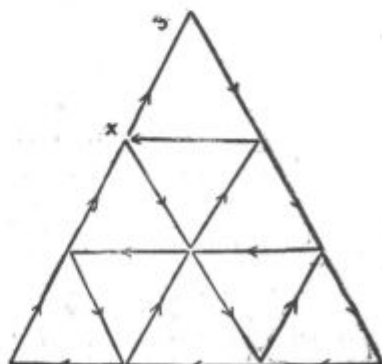
Luna gleda trudno,
veter tiho veje,
oblaki kakor preje
se pode.

Mreža

Črke v mreži zamenjajte tako, da dobite v vodoravnih in navpičnih vrstah: 1. mesto v zasedenem ozemlju, 2. moško krstno ime, 3. vzgojnik.

Rešitev risarske naloge

Začni pri znaku — x — in sledeč smeri puščic boš zaključil na istem mestu.